Νηλ Λαμπιούτ *Το Σχήμα των Πραγμάτων*. Εταιρεία Θεάτρου «Παίκτες», θέατρο «Αλκμήνη» 2002

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, και καθώς προχωρούμε προς τις δεκαετίες του '60 και του '70, το ζήτημα της αισθητικής ορθολογικότητας, όπως είχε τεθεί λ.χ. από τον Kant ή τον Hegel, αρχίζει να αποκτά μια νέα κοινωνική βάση. Ενώ δηλαδή η νεωτερική σκέψη επιχειρούσε να θεμελιώσει το αισθητικό φαινόμενο σε μια γνωσιολογική και ηθική διάσταση ή να του κατοχυρώσει μια δική του ανεξάρτητη σφαίρα, στα μεταγενέστερα χρόνια η τέχνη παρεισέφρησε στον κοινωνικό βίο ως μία δύναμη μετατροπής της καθημερινότητας σε αισθητική κατάσταση. Έτσι, τα όρια ανάμεσα στο καλλιτεχνικό στοιχείο και την καθημερινή πραγματικότητα γίνονται πλέον θολά και δυσδιάκριτα. Η καλλιτεχνική πράξη αναζητείται στα (χρηστικά ή άχρηστα) αντικείμενα, στις κοινότυπες συμπεριφορές, στα ανθρώπινα σώματα, στις ατομικές ιδιοσυγκρασίες, ακόμα και στις προσωπικές στιγμές της ερωτικής ζωής.

Οι εξελίξεις αυτές εγγράφονται σε μια ταραχώδη, όσο και πολυσχιδή περιοχή από την pop art και την body art μέχρι τις performances της δεκαετίας του '90 και από τους γάλλους καταστασιακούς μέχρι και τους κοινωνιολόγους των κοινωνικών φυλών και τους θεωρητικούς της «αισθητικοποίησης» της συλλογικής ζωής.

Αυτή είναι εν πολλοίς και η θεματική του *Σχήματος των πραγμάτων* του Νηλ Λαμπιούτ, καθώς αποκρυσταλλώνεται στη σχέση δύο νέων, μιας φοιτήτριας γλυπτικής και ενός φοιτητή αγγλικής φιλολογίας. Η Έβελυν συναντά τον Άνταμ στο μουσείο, όπου αυτός δουλεύει ως φύλακας και βάφει με σπρέι ένα άγαλμα. Θεωρεί την πράξη της δημιουργική, δίνοντας στον Άνταμ ένα καλό δείγμα των ιδεών της για την αληθινή και ρηξικέλευθη τέχνη. Γρήγορα συνδέεται μαζί του και αρχίζει να τον επηρεάζει καθοριστικά στη ζωή του. Ο συνεσταλμένος φοιτητής μεταμορφώνεται γρήγορα: χάνει βάρος, αλλάζει ντύσιμο, χτένισμα και γενικά όλη του την εμφάνιση. Μαζί με τα μυωπικά γυαλιά, αφήνει πίσω του και τον ντροπαλό εαυτό του. Γίνεται κάποιος άλλος που είναι έτοιμος να υιοθετήσει τις απόψεις της κοπέλας του, ακόμα και να εγκαταλείψει τους φίλους του για χάρη της. Εύλογα αυτή τον θεωρεί σχεδόν δημιούργημά της. Στο τέλος, με την παρουσίαση της διπλωματικής της εργασίας στο πανεπιστημιακό αμφιθέατρο αποκαλύπτεται ότι όλα ήταν μέρος ενός προγράμματος. Ο έρωτας, η συμβίωση, τα όνειρα δεν ήταν παρά επιμέρους διαδικασίες μιας καλλιτεχνικής έρευνας που απαιτούσε κάποιες «θυσίες». Το «δείγμα» της έρευνας ήταν αυτό το σώμα του εραστή και η προσωπικότητά του. Το πείραμα ήταν επιτυχές, το «δείγμα» όμως ερωτεύτηκε αληθινά την ερευνήτριά του και της ζήτησε να αρραβωνιαστούν. Αυτό βεβαίως υπερβαίνει τη δεοντολογία της μελέτης και αγνοείται ως ένα αδιάφορο «υπόλοιπο» στον τελικό απολογισμό.

Το έργο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 2001 στο Almeida Theatre του Λονδίνου και το 2002 στη Νέα Υόρκη με αξιοσημείωτη επιτυχία. Ο συγγραφέας του, γνωστός στο ελληνικό κοινό και από τις ταινίες (*Γείτονες και φίλοι*, *Μεταξύ ανδρών*, *Η νοσοκόμα Μπέτυ*, *Ερωτικό μυστικό*),αλλά και από το θεατρικό του *Κοσμικό Γεγονός* (θέατρο «Θησείο» 2001), επιμένει στις θεματολογικές εστιάσεις του: η ουσία κάτω από τα φαινόμενα, ο αδιέξοδος ατομικισμός, η ανθρώπινη ύπαρξη κάτω από την επιφάνεια των γεγονότων και των καλλιτεχνικών εγχειρημάτων.

Η Μαρία Σάββα σκηνοθέτησε και έπαιξε τον ρόλο της Έβελυν με μέτρο, προσέχοντας τις λεπτομέρειες και αξιοποιώντας το χιούμορ και τον σαρκασμό του κειμένου. Εδώ λειτούργησε αποφασιστικά και η εξαιρετική μετάφραση της Χριστίνας Μπάμπου-Παγκουρέλη. Αξιόλογη ήταν η μουσική επιμέλεια, όπως και η σκηνογραφία του Αντρέα Βούσουρα, όμως οι πολλές αλλαγές των σκηνικών δυσχεραίνουν τον ρυθμό της παράστασης. Οι νέοι ηθοποιοί Κορίνα Χρυσάιδου, Κωσταντίνος Λάγγος και Γιάννης Δρίτσας διεκπεραίωσαν με επιτυχία τους ρόλους τους.

Highlights Β3, 2003